

MÉHÉSZETI KÖZLÖNY

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET KÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

TARTALOM:

Kossuth Lajos. *Turcsányi Gyula*. — Felhívás „Kossuth Lajos méhészeti irodalmi-alap“ létesítésében. *Turcsányi Gyula*, I. alelnök. *Wieder József*, főtítkár. — Egyesületi élet: Választmányi ülés. — Párhuzam a rajoztató és mézeltető rendszer között. I. *Csiki János* — A kaptárak szellőztetéséről. *Danis János*. — A parthenogenesis kérdéséhez. *Metzger Edé*. — Lép és keret. *Prónay Albert*. — A méhesből. *Zágoni József*. A méhészeti vándortanítók munkatervei 1894. évre. *Kovács Antal*, méhészeti felügyelő. — Pályázati hirdetés. *Turcsányi Gyula*, alelnök, *Wieder József*, főtítkár. — Vegyesek. — Szerkesztő postája.

E folyóiratot az egylet rendes és körli tagjai a tagsági díjért kapják. Rendes tag évenként 2 frtot (4 korona), körli tag 1 frtot (2 korona) fizet.

KOLOZSVÁR, 1894.

AZ EGYLET TULAJDONA

GÁMÁN J. ÖRÖK. KÖNYVNYOMDÁJA.

Minden gazdaságban nélkülözhetlen Tejoltó-kivonat. 1 kiló 1 frt 20 kr.

GERGELY FERENCZ

kertészgazdasági kellékek legnagyobb raktára,
a „THANATON“ biztos rovar-irtószer egyedüli raktára,
Kolozsvárt, főtér 21. sz., saját ház.

Ajánl a n. é. gazdaközönség részére

legfrissebb gazdasági- és veteménymagvakat,

melyekről kívánatra árjegyzéket szívesen küld.

Azurin Peronospora ellen	1 kiló	1.80
Creolin Pearson-féle	1 kiló	1.85
Carbolsav vegytiszta fehér, jegeczes	1 kiló	2.—
Carbolsav nyers, 30%, hordó számra	100 kiló	18.—
Carbolineum legjobb faj, hordó számra	100 kiló	18.—
Carbolsavas mész piros	100 kiló	15.—
Chlormész 100 fokos	100 kiló	18.—
Csodasó (Sal Glauberi)	100 kiló	8.—
Gépolaj pugliai, hordó számra	100 kiló	44.—
Gépolaj amerikai, hordó számra	100 kiló	20.—
Hernyóenyv Hitz-féle	1 kiló	—40
Higanykenőcs	1 kiló	2.50
Kénkövirág	100 kiló	18.—
Kékkő I.	100 kiló	30.—
Keserűsó, hordó számra	100 kiló	8.—
Kocsikenőcs, sárga vagy fekete	100 kiló	8.—
Kátrány, fekete, hordó számra	100 kiló	6.—
Maró szóda (Aetznatron) 100 fokos	100 kiló	22.—
Naphtalin	1 kiló	—40
Oltóviasz, saját gyártmányu	1 kiló	1.50
Oltóviasz, Katona-féle kecskeméti	1 doboz	—50
Oltóviasz, Pichler-féle	1 doboz	—60
Patkányméreg	1 rud	—50
Petroleum amerikai, hordó számra	100 kiló	20.50
Petroleum brassói I., hordó számra	100 kiló	18.50
Portland cement, hordó számra	100 kiló	3.50
Román cement (Hydraul mész)	100 kiló	2.—
Repezeolaj tisztított, hordó számra	100 kiló	42.—
Salicylsav jegeczes	1 kiló	10.—
Salicylnatron	1 kiló	10.—
Tejoltó-kivonat, Maager-féle	1 kiló	1.20
Thanaton	1 doboz	1.10
Vaselin, sárga 1 kiló 1 frt, fehér	1 kiló	1.40

Olajba tört festékek, lakkok, firneiss főraktára.

2—6 **Legkeresettebb fűszerkereskedés.**

Vidéki megrendelések azonnal eszközöltetnek.

Méhésznek fontos!

IGEN JÓL KÉSZÍTETT KILENCZES KAPTÁRAK

Méhésznek fontos!

kaphatók jutányos áron.

Olyanok, melyekben már voltak méhek,
12 forintért,
melyek még nem voltak használva,
15 forintért.

Megtekintés végett van egy darab **Turcsányi Gyulánál** (belmagyar utca 2. szám a.) letéve, hol részletesebb felvilágosításokkal is szolgálnak.

(1—3)

Apró hirdetések.

E rovatban a méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethetnek; ezen felül minden félhasábos petit sor 4 kr.

VÁSÁROL.

Csurगतott és pergetett mézet Lerner Vilmos, Gyöngyösön. Minta küldendő.

Tiszta viaszot nagy és kis mennyiségben vásárol *Gergely* Ferencz kereskedése Kolozsvár, főté. r.

ELAD.

Török József Ócsödön (Békésmegye) 1.5 métermázsa fehér ákác mézet, 52 frt.

Világos sárga pergetett mézet 48 frton a vasúthoz szállítva.

4.5 kgot is küld bádógszelencékben 3 frt 20 kr. vagy 3 frt 50 kr. előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel bérmentesen.

Szabó Imre pénztárnok Kun-Félegyházán, 12 erőteljes méhcsaládot, igen jó készületű négyes kaptárokban. — Egy négyes kaptár négy méhcsaláddal 40 frt. — A 12 együtt 112 frt.

Mézcsemetet a méhész-egylet gyárából, *Hirschfeld* Sándor kereskedése, Kolozsvár, főté. r.

Almát és körtvét nagyobb mennyiségben: *Gebhardt Döme* Kolozsvárt, (Hója).

Barnás sárga virág mézet vasúthoz szállítva 50 frt m. m. *Cseres* Lajos méhész-mester Bátorkeszi. (Esztergom.)

Műlép-gyár teljesen felszerelve előnyös feltételek mellett. Értekezhetni Kolozsvárt Tivoli-utca 3. sz. emelet.

Méhészeti eszközök
egyedüli nagy raktára
KISS ERNŐ vaskereskedésében,
Kolozsvárt, főtér 22. sz.

„Hungaria“ Budapesti részvénytársaság

Mütrágyagyári termékei

kizárólagos nagy raktára.

A nmltsg. miniszterium elrendelte az állami birtokokon e mű-
trágya kizárólagos használatát.

Megrendeléseket postafordultával postai utánvét mellett küld.

Árjegyzék ingyen.

4—12

Az első magyar
keresk. méhtelep

kaptárok, méhészeti
eszközök és szerszá-
mokrós szóló f. évi
gazdagon illusztrált
árjegyzéke

megjelent s kívánatra
mindenkinek ingyen
és bérmentve meg-
küldetik. 2—4

KÜHNE FERENCZ
BUDAPEST I., ATTILA-U.

Eladó

30 darab méhesalád

és

54 darab jól készült

mű-kaptár.

Ugy a kaptárok, mint a méhcsaládok
egyenként is eladatnak.

SZONTAGH ELEK,

Krakkó, u. p. M.-Igen.

A szerkesztő postája.

H. M. ur Sz.-Udvarhely. Köszönet egyletünk iránti becses figyelméért. Az ajánlott tagot beigtattuk. — **Cs. J.** ur Abony. A Prónay »Méz apologiája« könyvkereskedésben is kapható. A lakcizmet megküldtük. — **G. F.** ur Maros-Ludas. Lapunk idei első és második számát megküldtük. — **K. J.** ur Nagy-Karácsony. Az ügy miben állásáról a pénztárnok fogja értesíteni. A reclamált számot elküldtük. — **P. A.** ur Losoncz-Apátfalva. Köszönet a közleményért. Tárgyhalmozás miatt csak a jövő számban adhatjuk. Ez okból elnézést kell kérnünk több cikk érdemes szerzőjétől. — **Sch. A.** ur Debreczen. Az ugynevezett raffinaczkrot magyarországi cukorgyárakból, tudomásunk szerint, nem lehet kapni, ösmeretlen okokból; külföldön Sachsenroder et Gottfried lipcei cég szállít, de 25 kiló mennyiségen alól ott se fogadnak el megrendelést. Ha tehát méhek tavaszi etetésére szándékozik beszerezni, inkább ajánljuk a kandis vagy közönséges konyhacukor-szirupot, mely drágább ugyan, mint a cukor-raffinád, de tartalmazsabb s bizonyára egészségesebb táplálék. — **K. L.** ur Szabadka. Baraczk-liqueurhöz legjobb magát a nyers gyümölcsöt használni; az arány ez: 6 kilogr. nyers baraczk, 4 klgr. méz, 3 kilogr. finomított szesz, 8 liter folyóvíz, 50 gr. fahéjtinktura. A baraczkot össze kell roncsolni s néhány napig dígeralni a szeszszel. A baraczk-olaj a baraczk magvából készül; a baraczk-aether pedig vegyi készítmény.

Apró hirdetések.

E rovatban a méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethetnek; ezen felül minden félhasábos petit sor 4 kr.

VÁSÁROL.

Csurgatott és pergetett mézét Lerner Vilmos, Gyöngyösön. Minta küldendő.

Tiszta viaszot nagy és kis mennyiségben vásárol *Gergely* Ferencz kereskedése Kolozsvár, főtér.

ELAD.

Török József Öcsödön (Békés megye) 1.5 métermázsa **fehér ákác mézét**, 52 frt.

Világos sárga pergetett mézét 48 frton a vasúthoz szállítva.

4.5 kgot is küld bádogszelenczékben 3 frt 20 kr. vagy 3 frt 50 kr. előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel bérmentesen.

Szabó Imre pénztárnok Kun-Félegyházán, **12 erőteljes méhcsaládot**, igen jó

készületű négyes kaptárokban. — Egy négyes kaptár négy méhcsaláddal 40 frt. — A 12 együtt 112 frt.

Mézcsemetét a méhészegylet gyárából, *Hirschfeld* Sándor kereskedése, Kolozsvár, főtér.

Almát és körtvét nagyobb mennyiségben: *Gebhardt Döme* Kolozsvárt, (Hója).

Élő méheket és jól készült **hatos kaptárakat** *Szontagh* Elek Krakkón (u. p. M.-lgen). Akár a méhcsaládok, akár a kaptárak egyenként is eladatnak.

Barnás sárga virág mézét vasúthoz szállítva 50 frt m. m. *Cserei* Lajos méhészmester Bátorkeszi. (Esztergom.)

Műlép-gyár teljesen felszerelve előnyös feltételek mellett. Értekezhetni Kolozsvárt Tivoli-utca 3. sz. emelet.

Méhészeti eszközök
egyedüli nagy raktára
KISS ERNŐ vaskereskedésében,
Kolozsvárt, főter 22. sz.

„Hungaria“ Budapesti részvénytársaság

Mütrágyagyári termékei

kizárólagos nagy raktára.

A nmltsz. miniszterium elrendelte az állami birtokokon e műtrágya kizárólagos használatát.

Megrendeléseket postafordultával postai utánvét mellett küld.

Árjegyzék ingyen.

3—12

Az első magyar
keresk. méhtelep

kaptárok, méhészeti
eszközök és szerszá-
mokrós szóló f. évi
gazdagon illusztrált

árjegyzéke

megjelent s kívánatra
mindenkinek ingyen
és bérmentve meg-
küldetik. 1—4

KÜHNE FERENCZ
BUDAPEST I., ATTILA-U.

Eladó

**hatos és kilences
álló kaptárok.**

Elsőrendü asztalos műhelyből
kikerült, kifogástalan készít-
mények.

A 9-es kaptár ára 12 frt.

A 6-os kaptár ára 8 frt.

Megrendelhetni

özv. Boér Sándornénál,
Kolozsvárt, Szép-utca 1. sz.

Tagsági díjt fizettek :

a) **Rendes tagok** : Br. Ambrózy Béla, Bács György 1893, Bálint Sándor 1893, Barna Sándor 1893, özv. Blecha Jánosné, Botár József, Campeanu Ilyés 1893, Gilyén József 1893, Kálmán János, dr. Kratzubety Gyula, Kremer György, Matisz Lajos, Metzger Ede 1893, Nyéki Méhes Balázs, Neumann Samu, Oláh István, özv. Pauliár Jenőné, Payer János, Szabó Imre (II.), Szász Ferencz (I.) Szánthó Sándor 1891—92. Sztulik Lajos 1894-re 1 frt, Tichy Gyula, Vámosy Mihály, Wieder József 1893—1894.

b) **Köri tagok** : Angyal Dezső, Bacskay Samu, Bacskay Sándor, Bálint Dániel 1893, Bartha Endre 1893, Bartha Ferencz, Bod László, Bújthe Béla, Bedő Dénes 1892, Bihari Gyula (1 frt), Borbély Sámuel, 1892—93, Burszán János 1892—1893, Csergő Venczel, Csuka Endre 1893, Dámokos Áron (2 frt), ifj. Deák József 1892—93, Derzsi Domokos, Elekes Dénes 1892—93, Éltető Károly (2 frt), Ferenczi Áron (2 frt), Gagyi Dénes. 1892—93, Gebhardt Imre, Gergelyi Kálmán, Göncz Károly (2 frt), Gyárfás Endre 1892, Gyarmathy Izsák 1892—93, Györfy Lajos (1 frt), dr. Hilbert István, ifj. Horváth Károly (1 frt), ifj. Jakab József 1892—93, Jáger Pál, Józsa Sándor, Katzian Gyula 1893, Kelner János, br. Kemény Béla (2 frt), Kiss György 1892, Kolesár István (2 frt), Kőrösi József 1893, Kovits István, Maresányi István, Magyarosi János, Mester János (2 frt), Mészáros Amand. V. Mészáros Endre, Nagy Illuminal, Nagy Sándor (VI-ik) 1893, Pálfi Lajos (1 frt), Pálfi István 1892—93, Pálhegyi Sándor 1892—93, Palló István (1 frt), Pap József (2 frt) Paragh Béla 1892, Pápai Sámuel, Petyán Simon 1893, Petrisor Péter 1893, Pinkert József, Sándor János (1 frt), Schlammadinge Alajos, Sengengel József 1893, Sófalvi Lajos 1893, Szabó György László, Szasz Elek (2 frt), ifj. Szentgyörgyi Tamás 1892, Szent Károly (2 frt), Takács Ignác, Tarcsafalvi Izsák (2 frt), Valló János 1893—94, Veress Mózes 1891, Ref. egyház Bükös.

Apró hirdetések.

E rovatban a méhészegylet tagjai 2 sorig ingyen hirdethetnek; ezen felül minden félhasábos petit sor 4 kr.

VÁSÁROL.

Csurgatott és pergetett mézet Lerner Vilmos, Gyöngyösön. Minta küldendő.

Tiszta viaszot nagy és kis mennyiségben vásárol *Gergely* Ferencz kereskedése Kolozsvár, főtér.

ELAD.

Török József Öcsödön (Békésmegye) 1.5 métermázsa **fehér ákác mézet**, 52 frt.

Világos sárga pergetett mézet 48 frton a vasuthoz szállítva.

4.5 kgot is küld bádogszelencékben 3 frt 20 kr. vagy 3 frt 50 kr. előzetes beküldése mellett, vagy utánvétellel bérmentesen.

62 család méh közül Dzierzon, illetőleg Bodor-féle kaptárakba jól betelelve **30 törzs** választhatást nyújtva, 10 frtjával. Megrendelhető Berettyó-Ujfalun (Biharmegye) Kiss István tanítónál.

Ugyanott 2 métermázسانی **világos**

sárga áttetsző, tarlóvirágról pergetett méz kilója 48 krajczárjával eladó.

Szabó Imre pénztárnok Kun-Félegyházán, **12 erőteljes méhcsaládot**, igen jó készülletű négyes kaptárakban. — Egy négyes kaptár négy méhcsaláddal 40 frt. — A 12 együtt 112 frt.

Mézcsemetét a méhészegylet gyárából, *Hirschfeld* Sándor kereskedése, Kolozsvár, főtér.

Almát és körtvét nagyobb mennyiségben: *Gebhardt Döme* Kolozsvárt, (Hója).

Élő méheket és jól készült **hatos kaptárakat** *Szontagh* Elek Krakkón (u. p. M.-Igen). Akár a méhcsaládok, akár a kaptárak egyenként is eladatnak.

Barnás sárga virág mézet vasuthoz szállítva 50 frt m. m. *Cserei* Lajos méhészmester Bátorkeszi. (Esztergomm.)

Műlép-gyár teljesen felszerelve előnyös feltételek mellett. Ertekezhetni Kolozsvárt Tivoli-utca 3. sz. emelet.

Méhészeti eszközök
egyedüli nagy raktára
KISS ERNŐ vaskereskedésében,
Kolozsvárt, főtér 22. sz.

„Hungaria“ Budapesti részvénytársaság
Mütrágyagyári termékei
kizárólagos nagy raktára.

A nmltsg. miniszterium elrendelte az állami birtokokon e mű-
trágya kizárólagos használatát.

Megrendeléseket postafordultával postai utánvét mellett küld.

Árjegyzék ingyen.

2—12

HUNVALD LIPÓT

ÜVEG- ÉS PORCELLÁN-ÁRUS KOLOZSVÁRT, FŐTÉR 20. SZÁM.

Ajánlja a nagyérdemű tisztelt közönség figyelmébe a legújabb
berendezett nagykereskedését, melyben nemcsak üveg és porcellán,
díszesen és egyszerűen kiállított „szerviszek“, s mindenféle edények,
hanem különbnél különbféle

Virágvázák, porcellán virágok, virágcserepek,
szobrok s más efféle diszítések a legmérsékeltbb árért kaphatók,
melyek jósága felől számos évek óta becsületben álló czégje ke-
zeskedik.

x—5

Sürgöncyzim : Hunvald Lipót Kolozsvárt.

Méhészeti Közlöny

AZ ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ-EGYLET SZAKKÖZLÖNYE.

MEGJELENIK MINDEN HÓ 1-ÉN.

A lap szellemi részét érdeklő közlemények a „Méhészeti Közlöny“ szerkesztőségéhez czimzendők:

Kolozsvár, Bástya-uteza, 9. szám.
Reclamatíók-, hirdetésekre vonatkozó megkeresések, valamint a pénzküldemények: **Gebhardt Döme** egyleti pénztárnokhoz intézendők Kolozsvárra.

Rendes tagok 2 frt (4 korona), körít tagok 1 frt (2 korona) tagsági díjért a „Méhészeti Közlöny“-t is kapják.

Hirdetés díja: garmond soronként 8 kt. (16 fillér). Egy egész oldal: 3 frt (6 korona). Fél oldal: 1 frt 50 kr. (3 korona).

Egyleti tagok, éves és féléves hirdetések 30% leengedésben részesülnek.

A kéziratokat nem adjuk vissza.

KOSSUTH LAJOS.

1802—1894.

Évszázadok tűnnek fel s tűnnek le a világtörténet határán, míg egy-egy oly kimagasló alak születik, mint *Kossuth Lajos*. Hisz ő nem élt úgy, mint gyarló ember szokott élni, ki az élet dolgait saját elfogult szempontjából szemlélve, azok forgandóságában kicsinyli mindazt, a mit meg nem ért. — Ő egy *eszmének* volt a képviselője, mely eszme érvényesülését várja és elvárja. Azért nem esett ő soha kétségbe nagy munkájának győzelmén, bármily nagy hatalmakkal kellett is megküzdenie.

Midőn mi is e helyen haláláról megemlékezünk, tesszük ezt nem a szokásnak hódolva, hanem azért, hogy a magasztos *eszme* előtt s iránt érzett határtalan tiszteletünket nyilvánítsuk.

Engedje el azért nekünk a t. olvasó a részleteket Kossuth halhatatlan érdemeit illetőleg s engedje meg, hogy csak azon

főbb vonásokra szorítkozzunk, melyeknek felemlítése nélkül hiányos volna mély fájdalomknak e gyászkeretbe foglalt megnyilatkozása.

Kossuth Lajos szül. 1802 szept. 12-én (néhány tanuság szerint 19-én) Moñokon, Zemplénmegyében. Atyja a turóczi megyei régi nemes családok sarja. Nemesi oklevelet IV. Bélától kaptak. Ágost. hitv. evangélikus szülei, különösen anyja, vallásos gyengéd nevelésben részesítették, mely nevelésnek nyomai mindvégig meg is látszottak Kossuthnak jellemén, mert Ő, ki szigorú felekezeti ségnek soha se hódolt, az eszményi vallásosságnak is örök példányképe volt.

A magyar szabadságharczban mint pénzügyminiszter és később mint Magyarország kormányzója soha el nem évülő oly érdemeket szerzett, melyek által nemcsak nemzetét, de a szabad eszmék minden hí fiát örök hála ra kötelezte. — Az eszmék világában élt s e téren alkut nem ismerő következetességgel, inkább imádott hazájától elszakadva, mint elveiből csak egy hajszálnyit is engedve, töltötte önkéntes száműzetésben életét, örökké imádott hazájának jólétét munkálva, a távolból osztogatva a legbölcsebb tanácsokat s lelkesítve oly eszmékért, melyek az egész emberiség üdvét karolják fel.

A szabadságharcz leveretése után külföldön, sőt Amerikában is dicsőséget szerzett hazájának, nemzetének, az utolsó 12 évet Turin olasz városban tölté el, hová hí honfitársai mint egy szenthez zarándokoltak el, őt látni, tőle hallani a megváltó ígét és erőt gyűjteni a jó ügyben való harcra és kitarásra.

Nemes szelleme 1894 márczius 20-án költözött el hí sáfarkodás után az Úr színe elé. — De csak azért távozott oda, hogy őrködjék felettünk s védje a jogot és igazságot: mert Ő nem halt meg, hanem él dicső eszmevilágának érvényesülésében! — Mi, kik annyit köszönhetünk *Neki*, a terem tőt áldva borulunk le szent zsámolyánál, hogy Őt nekünk adta, s szent fogadást teszünk, hogy zászlójához örökké hivek maradunk?! Legyen áldott emléke örökkön örökké!

Turesányi Gyula.

Felhívás

„Kossuth Lajos méhészet-irodalmi alap“ érdekében.

Az Erd. r. Méhész-Egylet is siet leróni, vagy legalább tanusítani háláját és elismerését a legnagyobb magyar sirjánál. Ezt tette most is, midőn a nagy halott gyászünnepeén — ez alkalomból készített — gyászlobogója alatt ápril 1-én Kolozsvárt testületileg jelent meg. Az egylet helyiségében gyűltünk össze szép számmal s innét indultunk zárt sorokban.

Igen természetes, hogy az együtt volt tagoknak arczán a mély megilletődés volt látható s csakhamar beszélgetés tárgyát képezte, hogy: miként tanusíthatná legméltóbban egytünk Kossuth Lajos iránt táplált tiszteletét.

Az eszme azon határozatban testesült meg, hogy azonnal egy aláírási ívet szerkesztettünk, melyen *a méhészeti irodalom terén kifejlett tevékenység ápolása* céljából, »**Kossuth Lajos méhészet irodalmi**« alapot létesítettünk.

A további részletes indokolást mellőzve, kérjük igen tisztelt üggyársainkat, hogy csatlakozzanak hozzánk s a megindított mozgalmat céljához segíteni sziveskedjenek. Hozza meg kiki tehetsége szerint az áldozatot s ez által ügyünket a szent halott emlékére fokozott mértékben virágoztassuk fel.*

Kolozsvárt, 1894. ápril 1-én

Turesányi Gyula,
I. alelnök.

Wieder József,
főtítká.

* A Kossuth Lajos méhészeti irodalom-alapra“ eszközölt adományok nyugtázását a jövő számban kezdjük meg, most csak azt jelezzük, hogy a nemes célra azonnal 57 frt gyűlt be.

Egyesületi élet.

Választmányi ülés.

Márczius 3-án rendes ülést tartott egyesületünk választmánya. Elnökölt *Turcsányi Gyula* alelnök.

Az ülés első tárgya volt a földmivelésügyi miniszter leirata, melyben értesíti egyesületünket államsegély iránti kérése kedvező ellátásáról.

A *szamosújvári kör* átiratában arra kéri a választmányt, hogy a múlt évben épített méhese felszentelési ünnepével összekötve tervezett kiállítás és vándorgyűlés rendezését intézze a központi választmány. A választmány megállapodott abban, hogy a vándorgyűlést maga fogja rendezni, felolvasásokat tart, elkészíti a programot s egyszersmint a *Turcsányi Gyula, Bodor László* és *Wieder József* személyében végrehajtó bizottságot nevezett ki, mely a szamosújvári kör megbizottaival együtt fogja intézni a vándorgyűlés ügyét.

Fölvettették a kérdés, hogy a *mezőrendőrségi* törvény méhészetre vonatkozó részét a törvényhozás nem módosította, mire *Bodor* előterjeszti, hogy a választmánytól elfogadott tervezet elkészültekor a bizottság már befejezte a tárgyalásokat, így a tervezet oda, valamint a miniszterhez meg se küldetett; ajánlja azonban, hogy kérelmezzon az egyesület a földmiv. ministernél, hogy méhészeti érdekek védelmére nyújtson be törvényjavaslatot s az egyesület mellékelje e kéréshez a már elkészített tervezetet. A választmány az ajánlatot elfogadta.

Párhuzam a rajoztató és mézeltető rendszer között.

I.

Már régen vita tárgyát képezi az okszerű méhészetben, hogy melyik rendszer előnyösebb: a rajoztató vagy a mézeltető-e? Mint-hogy a cél végeredményében mindkettőnél a méz és viasznyerés, — a méhészetnek csak ebben a törekvésben van anyagi értéke, nem lesz haszontalan munka ujabban felvetni ezt a kérdést.

E kérdés megoldása — tekintve a vidék és országrészenkénti változó méhészeti viszonyokat — nem oly könnyű, mint a hogy sokak előtt, első tekintetre látszik és sokan a maguk helyi viszonyaikból kiindulva, megoldhatónak vélik. E végre beható szakismeret és vizsgálat szükséges. Ismerni kell alaposan a méhek ter-

mészetraját, élet- és fejlődési viszonyait s a mint e fejlődési menet a különböző éghajlati viszonyok szerint módosul, de mindig és mindenütt az elmaradhatlan faj-fentartási törekvésekkel. E fajfentartási törekvésnek helyes ismerete az égaljak és vidékek szerinti módosulásaiban — adja kezébe a méhésznek minden vidéken a kérdés helyes megoldásához a kulcsot.

Míg a fajfentartási, vagy helyesebben szaporitási törekvés egyik vidéken mondhatni természetszerűleg, könnyen érvényesülhet, a másik vidéken erőmegfeszítéssel, a méhek természetének a vidékhez alkalmazott átídomulásával, — egy, a vidékéhez alkalmazott faj előállításával. Míg egyik vidéken a kifejlődés a tavasz utolsó felére esik, a másikon nyárközépre és a harmadikon őszielőre; míg az egyik vidéken az elérkezett alkalmas időre rohamosan gyors a kifejlődés és a készlet beszerzése, a másikon csak lassu menetben halad előre s mégis, az alkalmas időre elérkezik. De nem csak a vidékek különböző természeti viszonyai folynak be különböző hatással, hanem a különböző természetű évek is. — Ha figyelemmel kísérjük és ismerjük a méheknek finom érzékszervüket, — a hogy sokan szeretik nevezni: ösztönüket — a melylyel előre észreveszik a bekövetkezendő időjárást és munkájukat ehez irányítják, látni fogjuk, hogy ez utóbbiban kevésbé csalódnak, míg a különböző vidéki viszonyokba csak rendre élnek bele magukat s egyelőre a vidéket változtató méhfajt csalódásba lehet hozni.

A méh életküzdelmében a fajfentartásnál, — illetőleg a faji szaporításnál elsőbb az önfentartási törekvés, a mely törekvés a család fenntartásában összpontosul. Midőn az időjárás annyira kedvezőtlen, hogy a faji szaporításra, azoknak megélhetésére a szükséges kellékek elégtelenek, vagy a létező munkaerő gyenge: akkor előtérbe lépik az önfentartási törekvés. Az önfentartási törekvés előzi meg a faji fenntartást és a faji szaporítás nyomába ismét ez a törekvés lépik. Az állati élet természetes munkásságát méhészeti törekvéseinkben okvetetlen figyelembe kell vennünk és anyagi nyereség iránti számításainkat erre kell fektetnünk.

Míg a vidékek bármennyire eltérő természeti sajátságai — ott, hol megélhetésükre a szükséges kellékek megadattak — fajfentartási, illetőleg szaporitási törekvésüktől el nem térítik, addig a fejlődésre kedvezőtlen évek igen sokszor kényszerítik pusztán az

önfentartási munkásságra, vagy akárhányszor küzdelemre. A havasi méh alig 6 heti viránynyal, a gyűjtésre alkalmas idővel, ép ugy fajfentartásra törekszik és rajzik, mint a délvidékek méhe. — Sőt ama vidék méhe, mely az éghajlat zordsága miatt több veszedelemnek van kitéve, a rövid, alkalmas idő beálltával, nagyobb mértékben igyekszik faját szaporítani, mint a tenyésztésre kedvezőbb vidék méhe; mintegy tudatával bir annak, hogy faját csak a gyors, többszörös szaporítással tudja megőrizni a kipusztulástól. Az ilyen vidék méhe az önfentartásra is nagyobb buzgalommal, több kitarással törekszik, mint a kedvezőbb égajl méhe. Mig a déli vidékek méhe tudatában a rövid télnek, a kedvező égajli viszonyoknak, — gondatlanul aknázza ki a kínálkozó kanaánt, faját nem féltve a kipusztulástól, nagy családokat alkot s csak lanyhán törekszik a faji szaporításra, addig a forró égöv méhe tudatában az öröknárnak, mézet sem gyűjt, csakis fajfentartásának él; mézgyűjtése csak rövid időre terjed, ott, hol a virányzat szárazság, vagy bármi ok miatt rövid ideig stagnál.

Mig az önfentartás kényszeríti a méhet, hogy minden kínáló alkalmat megragadjon, melylyel önmaga és családja életét biztosítsa és ezen biztosítási törekvés minden időben nyilvánul, addig a fajszaporítási törekvés csak a méhek boldogabb időszakára, a bő mézelési napokra esik, a mikor biztosítva látja önmagát és fajszaporulatát a megélhetésre. Az azon időszakig eső fiasítás nem a faji szaporításra, hanem a család fentartására esik. Mihelyt a kedvezőtlen időjárás a vidék természetéhez irányult időszakban kétségessé teszi egy jövőendő új család megélhetését; a fiasítás azonnal redukálódik a legszükségesebb családfentartási mennyiségre. Sőt annyira önzők saját családjuk létére vonatkozólag, hogy váratlanul kedvezőtlen idő fordultával a családjuk fentartására fölösleges meglevő fiatal nemzedéket is leölik s a fajszaporításra eső érett fiasítást is kihurcolják. De a mint a vidék természetéhez mért bármily rövid kedvező időjárás bekövetkezett, a mire már előre készültek — a szaporításra való törekvés sehol el nem marad. — A hideg égajli, rövid nyárral bíró vidékek méhe nagy gyorsasággal állítja elő faji szaporításra szánt nemzedékét s ép oly gyorsasággal szerzi be téli készletét. — A méheknek a vidékekhez mért természetes

törekvésekkel le kell számolnunk, midőn a lehető legnagyobb méz- és viasz-hozamra spekulálunk.

Míg a méh bárminő akadályok következtében oda nem jutott fejlődésében, hogy faji szaporításra is gondolhasson, addig a szaporításra kedvező időben is, t. i. a főmézelési időszakban, kiváló hajlamot az önfentartásra mutat; tehát a téli készlet, vagyis a mézetlen időszakra való méz beszerzésére s ott, ahol szükségesnek mutatkozik, az építésre. Ha a faji szaporításnak is eleget tett, szintén ide irányul minden törekvése. A méhnek ezen törekvésére épülhet mézeltetési rendszerünk. Midőn fejlődésében oda jutott, hogy a főmézelési napokon a család fentartására szükséges népségen felül emelkedett, az önzésnek egy másik neme lép előtérbe, t. i. az önkímélés, a tétlenség, mely tart mindaddig, míg a család-oszlások (a rajzások) megtörténtek. Ekkor a méh tiszta tudatában van a jövődönnek és erejét nem kívánja kimeríteni egy nemsokára tőle külön élő család előnyére és önmaga kárára. Ekkor már a tevékenység csupán a fiasítás szaporítására és fentartására irányul s ez is nagy mértékben a fiatalabb nemzedék által, mely rajzáskor az anyakásban vissza fog maradni. A mézeltetési rendszernél ezt is jó figyelembe venni. Mézeltetési rendszerünk tehát annyiban sikerül előnyösön, a mennyiben a vidék természetéhez szabva, a méhek kisebb, vagy nagyobb hajlammal törekszenek a faji szaporításra, vagy a mennyiben sikerül fiasításukat mesterségesen oda redukálnunk, hogy fejlődésükben faji szaporításra ne gondolhassanak. Hogy a mézeltetési rendszer mennyire előnyös mindenütt, de kiválólág ott, hol a méhek, a természettől, fajszaporításra vannak utalva, lássuk példákból.

De mielőtt példákat hoznék fel a mézeltető rendszerre vonatkozólag akár pro — akár contra, engedjék meg tisztelt olvasóim, hogy azon méhésztársaim részére, kik ezen kérdés megvilágításához tartozó sok tényezővel még ismeretlenek, vagy munkám olvasásakor azokra nem gondolnak, előzményül és figyelmeztetésül a következőket elmondhassam:

Egy kitünő méhcsalád összes fiasítása rajzás idején 60—63 ezerre megy, — heti 21 ezer, naponkénti 3 ezer petézéssel. De ez csak nagyon kitünő anyákkal és a keretes rendszerrel szokott lenni; a vessző- és kupos kasokban nem fordul elő. Rajzás idején a jó

anya petézése is általánosságban csak napi 2000, heti 14000 és összes fiasításában 42 ezerre tehető. De a kupos kasokban a tér hiánya miatt még ennyire sem megy: napi 1500, heti 10500, és összes fiasításában 32 ezerrel biztosan rajzik. Tehát fiasításban ez még mindig az a létszám, melylyel rajzásra törekszik. Ha a méhköpi kicsinysége a munkásságban gátolja, jóval kevesebb fiasítással is rajzik. A kas kicsinysége gátolja egy erőteljes, vagyis rendes nagyságu család megélhetését a jövőre, s ha bár a fiasítás, egy jó anya petezésének megfelelőleg, a rendes terjedelmű kasok fiasításának magaslatáig nem emelkedett is, de a népesség a munkától visszatartva, teljes nyugalomban, mégis felemelkedik egy új család alkotásához elegendő mennyiségig és rajzik. De már keretes rendszerrel — a hol tágas tért nyithatunk a munkálkodásra — 32000 fiasításon alul ritkán, mert ezen aluli petézéssel előállítható új nemzedéket egy jó család fentartására irányuló munkálkodás köti le és emészti meg. Ha ezen alul elég térrel, keretes rendszerünkkel rajzást észlelünk, már t. i. előrajt, úgy határozottan az anya gyengeségére vihetjük vissza.

Mikor a napi petezés 2000, heti petezés 14000, a fiasítás összege 42 ezerre emelkedik fel, ugyanazon időben a kaptárban 25—30 ezer népség van. De ez még nem az a népesség, melylyel rajozni tudjon; ez csak az a népesség, mely egy kitűnő család fentartására minden időben elég s a melylyel a rajzásra szükséges népességet egy pár hétre elő tudja állítani. Ez az a népesség, mely rajzaskor egy kitűnő termékeny anyát kisérni szokott, a mely 3 hét alatt teljesen képes egy jó méhcsalád megélhetésére szükséges lépennyiséget kiépíteni; a tovább munkálkodásra és a család teljes erejébeni fentartásra a kellő fiasítás és a telelésre szükséges mézet előállítani. Erre a mennyiségre redukálódik vissza természetesen a legnépesebb család telelő népsége is. E népmennyiségből kiindulva, tehetjük meg számításainkat minden irányban. — Mikor a népesség a fennebbi számot elérte, még egy pár hét telik, míg a nagymérvű (42—60 ezer) fiasításból oda emelkedik, hogy a hátrahagyott családfentartó népségen felül egy életképes (20—25 ezer) népség kitelik. Tehát a kaptár népsége akkor 50—60 ezer kell, hogy legyen, a fiasítás 42—60 ezer. Ekkor már a rajzás multhatatlanul bekövetkezik, ha az idő alkalmas és a raj megélhetése bizto-

sitottnak látszik. — Tehát a rajzás előtt 2 héttel az anya petézése magaslatán van, a melyen tul már nem lép, még azon esetben sem, ha az alkalmas tér kinálkzik.

Mikor az anya petézése magaslatára jutott, melyen megállapodva petézik hetenként tovább, ugyanabban az időben nyomban előjövő nemzedék tullépi a család fentartására szükséges mennyiséget és felesleges ereje tudatában épiti az anyabölcsőket megoszlás céljából. Ebben az időszakban a család szorgalma a legmagasabbra hágott. Megteszi a netalán még szükséges építkezéseket nagy gyorsasággal, de már az első hét vége felé beszüntet minden építkezést, a fiasításra tovább már szükségtelen lépeket mézzel tölti, hátra az ablak felé haladva, mintegy korlátot von a petézés hátrafelé terjeszkedésében, — ezt teszi a kupos kasokban felülről le s oldalról össze; — az anyát a megszorított térből kifolyólag kényszeriti az emelt anyabölcsőbe petézni. — Mikor az elégséges anyabölcsők petékkal elláttattak, a munkát teljesen beszüntetik. Hasztalan állanak a mézkmrában az üres lépek, vagy az építésre alkalmas tér, mert a méhész mézeltetési akarata itt már nem érvényesül. Azon az időszakon tul, midőn az anyabölcsők petével elláttattak, csupán a fiasítás táplálására és fentartására szoritkozik, a visszamaradt nép minden munkálkodása. Az egy hét mulva távozandó rajönmagát kimélve, teljes nyugalomban, csupán a napi találkozásra szoritkozik és legtöbbit otthon henyél. A méheknek ezen természetes, — önmaguk iránti kötelességből kifolyó munkátlanságuk, a mézeltetési rendszer sikerénél az a gát, mit a mézeltetési rendszert űzők és ajánlók, figyelembe nem vesznek. — Ez az a nehézség, miben az okszerű méhészetet kellő szakismeret nélkül űzők bicskája bele törik s aztán ismét osdi méhészek lesznek, vagy éppen a méhészetnek hátat fordítva, ellenharczosai.

Csiki János.

A kaptárak szellőztetéséről.

Mióta az ingó szerkezet jobb bepillantást enged a méhek háztartásába, sok oly bajnak jöttek nyomára méhészeink, mely a közönséges kasoknál vagy éppen nem, vagy alig észrevehetőleg volt megállapitható,

Meg is gyült a bajunk.

Vérhas, szomjkór, moly, penész és a jó ég tudja, hány nyavalya létezéséről föllebbent a fátyol.

A kaptárok nedvességének *tulságos* fölhalmozódása nem csak a lépek megpenészedését, de a táplálékul szolgáló méz és virágpornak megromlását idézi elő; tudjuk pedig, hogy nedves lakás és rosz élelem ugy az embereknél, mint a méheknél is számos bajnak oka, sőt magát a család létét is veszélyezteti.

Jelen alkalommal a kaptárakban fölhalmozódó nedvesség eltávolítására eddig legjobbnak elismert módról, a kaptárok szellőztetéséről kívánok egyet-mást elmondani.

A német-osztrák és magyar méhészek Heidelbergában megtartott XXXVIII. vándorgyűlésén többen emeltek szót a kaptárok szellőztetése mellett s azon kaptárt declarálták „*jónak*“, melynek a könnyű szellőzésre való berendezhetősége lehetővé teszi az állandó szellőzést. Ne vegyék a t. német collegák rosz néven, ha bátorodom fölemlíteni, hogy a kaptárbeli nedvesség fölhalmozódása természeti törvényen nyugszik, mely ellen hiába is küzd a kaptárgyártók tábora. Szerintem nem is az a kérdés, hogy télnek idején a kaptárból a nedvességet teljesen eltávolítsuk, hanem hogy annak *tulságos* fölhalmozódását megakadályozzuk. A tárgy igen fontos s megérdemli, hogy mi is foglalkozzunk vele.

Fennebb említettem, hogy a kaptárbeli nedvesség fölhalmozódása természeti törvényen alapul; fokoztatik pedig: rosz kaptár, helytelen betelelés és végre a röplyuk kicsinysége által.

Szabályosan készített, jó melegtartó (dupla falu) kaptárban, helyes betelelés mellett s ha télen át a röplyuk legalább 2 cmr.-re nyitva áll, a nedvesség *tulságos* fölhalmozódását nem tapasztaltam. Igenis fölhalmozódik *tulságosan* a nedvesség, megpenészednek a lépek rosz betelelés mellett s a röplyuknak — miként az sok helyen szokás — elzárása, végre a kaptárok nedves helyen, p. o. pinczében való tartásánál. A téli fészek ne legyen *tulságos* nagy; üres, himport tartalmazó lépek ne kerüljenek felül és hátul közel az ablakhoz. A betelelésnél egyik főgondom, hogy az ablakok szélei kívül belül ragasztassanak le propoliszszal; ezt elérendő, a betelelésnél méhekkal ellepelt kereteket helyezek az ablakok mögé, midőn a méhek az ablakok alatti tisztító nyíláson áthuzódnak; a kereteket

kiszedve, száraz mohával tömöm ki az ablakok mögötti üres tért s hogy a hideg levegő útja teljesen elzárassék, az ajtók széleire ott, hol a kaptár falaival érintkeznek, posztó csíkokat szegeznek. Legyen már most a hideg, akármilyen vagy — pedig nálunk ugyancsak kijut belőle — csak a röplyuk megfelelően nyitva legyen, a nedvesség tulságos fölhalmozódása által okozott bajoktól a méhek mentve vannak.

Télnek idején — de talán nyáron is — a röplyukon kívül soha sincs szükségem más szelelő nyílásra.

Német méhésztársaink ama állítása, hogy a kaptárak befestése vagy bemázolása a szellőztetésre hátrányos, nagyon is túlzott. Nincs annak — különösen duplafalu kaptárnál — semmi jelentősége, t. i. a kaptár deszkájának likacsain való szellőzésnek. — Igenis, a befestés emeli a kaptár csinosságát és tartósságát s már ezért sem nélkülözhető.

A méhek olyan kaptárban, melyen télnek idején a röplyukon kívül bármily kis nyílás található — ha beszélni tudnának — okvetlen feljajdulnának: »Ments meg Uram, barátainktól!«

Danis János.

A parthenogenesis kérdéséhez.*)

Nincs szándékomban abban a modorban válaszolni dr. Bálint Sándor urnak, melyben ő vette bírálat alá e tárgyban írott cikkemet. De tudományos polemiának tekintem a »Méh. Közlöny« folyó évi márcziusi számában »A parthenogenesis kérdéséhez« czim alatt megjelent cikkét s arra röviden megteszem észrevételeimet.

Állítólag helytelenül mondtam, hogy Leeuwenhock Antal fedezte fel a görcsövet, de bizonyos oknál fogva, mert 1603. évi október 2-án Hollandiában Lippershey, middelsburgi szemüveg-köszörlő szabadalmat kért egy általa összeállított távcsőre, mely mint ilyen, eredménynyel is lett használva és czélszerűségét elismerték. 1609-ben szintén middelburgi lakos Janssen János és fia Zachariás készített egy 1 $\frac{1}{2}$ láb hosszú és 2 hüvelyk vastag görcsövet. De a görcső czélszerűségét nem ismerték fel, csak utálatos dolgokat vélték azzal látni, miért használatba sem jött. 1732-ben született Leeuwenhock Antal, ki egy primitív nagyító üveg segít-

*) Ezzel a vitát bezárjuk,

(Szerk.)

lyével Londonban a Royal Societyben egy csepp vízben infuzoriákat mutatott be; erre aztán újra kezdtek üveglencsét össze állítani s innen datálódna a mai görcsövek, a melyek később javítva, de folytonos használatban maradtak, azért én Leeuwenhock Antalt tekintem a mai görcsövek feltalálójának.

Midőn azt mondtam, hogy Siebold és Leuckart a parthenogenesis megalapításán működtek, de annak mibenléte felől semminemű magyarázatot nem tudtak adni, állításonkat tényekre alapítottam, mert ma még senki sem képes megmagyarázni; sőt legújabbán dr. Weissmann Ágoston freiburgi tanár 1892-ik évben »Die Continuität des Keimplasmas« című művében a parthenogenesisel bővebben foglalkozva, azt állítja, hogy míg a Minot- és Balfour-féle hypothesis szerint a parthenogenesis az iránytadó testecske ki nem vetésén alapszik, szerinte e feltevésnek nincs oly alapja, mint kívánatos volna, mert még mindig bizonytalan, vajjon a parthenogenetikus petéknél az iránytadó testecske ki lesznek-e vetve vagy sem?

Különben távol legyen tőlem, hogy a szűznemzést czáfoljam. Én csupán az *anyaméhről* beszéltem s beszélek. Csak ezeknél találtam oly bizonyítékokat, melyek a szűznemzés ellen szólnak. Így mindenki belátja, hogy Siebold »Wahre Parthenogenesis bei Schmetterlingen und Bienen« című művében következő soraival nekem ad igazat: »Die Fortpflanzung *durch wahre Weibchen*, welche ohne vorhergegangene Begattung entwickelungsfähige Eier hervorbringen.« Az anyaméhet pedig nem lehet valódi nőténynek tekinteni, mert a női ivarszervhez csak a petefészek, a petecsatorna s a ragasztómirigy tartozik, míg az anyaméhnél a felsoroltakon kívül még *magtáska* is van, mely működésében minden tekintetben himszervnek felel meg, a mennyiben a petecsatornába átmenő petéket termékenyíti meg.

Amaz állításnak, hogy az anyaméh saját akaratából csak női petéket termékenyít meg, már a bonczani szerkezet ellene szól. Azt Graber Vitus tanár 1877-ben kiadott »Die Insekten« című művének I. kötetében következőleg czáfolja meg: »Wenn man zügibt, dass die Samenfäden aus eigenem Antrieb in die Samentasche hineingelangen können, warum sollen sie, wenn unter Intervention der vielfach darin nachgewiesenen »Tastkölbchen« auf sie ein an-

gemessener Reiz ausgeübt wird, nicht auch zur rechten Zeit wieder die Rückwanderung antreten? Doch das schien speciell Leuckart und Siebold nicht plausibel genug, und sie suchten an der Samentasche nach einem Druck- und Schnürwerk, durch dass das Sperma von Zeit zu Zeit mit Gewalt ausgepresst würde. Und hier beginnt das Heitere der Geschichte. Der sonst so ausgezeichnete Leuckart nämlich behauptete, dass, was gegen alles Herkommen im Kerforganismus, das tracheenführende Samentaschenperitonäum von einem feinen, aber bisher nicht wieder gesehenen Muskelnetz umspinnen sei, während Siebold gar die Epithelzellen der Samentasche, welche ihre dicke, *völlig inkomprimable* Chitinauskleidung absondern, zu kontraktilen Fasern werden lässt, durch deren Verkürzung das Samentaschenlumen verengt werden sollte, während dadurch in Wahrheit nur die äussere nachgiebige Wand der innern unnachgiebigen Kapsel genähert würde, *ihr Inhalt selbst also vor jeglichem Drucke verschont bliebe.*

Leidig tanár szintén téves nézet ellen szól s már akkoriban leirta az izmot, mely az ondótáskából kivezető ondócsatornát kinyitja és elzárja. Ma azonban tudjuk, hogy a pete- és ondócsatorna izmai oly összműködésben vannak, hogy minden pete átmenetele alkalmával, egyformán termékenyítve lesz; sőt azt is tudjuk, hogy a szüz anyaméh petézés alkalmával magtáskájában ondófolyadékot és sejtébresztőket tartalmaz, mely utóbbiak a herepetéken is megtalálhatók. Hogy pedig az ondófolyadék a sejtébresztőkkel a magtáskában már közösülés előtt tényleg létezik, nem pusztá állítás, hanem Waygand és páter Schönfeld is elismerik, hogy több vizsgálatnál ugyanezt találták.

A mi a halakra vonatkozó ellenvetést illeti: kijelentem, hogy állításaimat nagyobb állattani művekből meritettem és itt röviden csak annyit akarok megjegyezni, hogy a halak legnagyobb része minden külső ivarszervet nélkülöz s így közösülés egyáltalában nem történik, hanem csupán termékenyítés a rajzás idejében, mely akként megy végbe, hogy a nőtény az ikrákat lerakja és a him az anyatesten kívül megtermékenyíti. Vannak azonban a halak közt olyanok is, melyeknél a megtermékenyítés valóságos közösülés útján megy végbe; ide tartoznak a harántszájúak a czápa- és rajafélékkel, de azonkívül vannak még az emlős halak, az úgynevezett czethal-

félék, husevők stb. Minden jóra való nagyobb állattanban megtalálhatóak ezek az adatok s ezek alapján tagadnom kell, hogy állításom téves volna, mert csak annyit kell szemünk előtt tartani, hogy közösülés és termékenyítés két külön fogalom.

A hüllők- és túskebőrüekről, mely utóbbihoz a csillagkaruak tartoznak, hasonlókat mondhatnék, de nem akarom t. olvasóim figyelmét tulságosan igénybe venni, mert még sok dolgot kell megczáfolnom.

Azt az állítást: »hogy olyan mirigy, mely secretum vagy akár excretum gyanánt sejteket választ el, eddigelé nem ismeretes«, nem tudom komolyan venni, mert ez lehetetlenség. Senki sem tagadhatja, hogy a petefészek olyan mirigy, mely tényleg sejteket választ el, t. i. oly sejteket, melyek petékké fejlődnek. Ilyen mirigy a here is, melyben a csirahám sejtekre oszlik s melyekből a Karyokinesis szerint (az a tan, mely az ondószálak képződését az eloszló sejtek magjaiból magyarázza) az ondószálak jönnek létre. Ilyen mirigy az anyaméh magtáskája is, melynek belső része sűrű szümölcs-alaku edényekkel van kibéelve, melyek szintén hámsjteket választanak el és azok a herepeték megtermékenyítésére szolgálnak.

A sejtfejlődés legfontosabb elemi alapja fejlődéstanunknak, mely 1838-ban Schleiden által a növényeknél és Schwann által az állatoknál lett felállítva; e szerint a legkisebb szerves testecs két, mely már több sejtre nem osztható: sejtnek nevezzük. Később Leuckart, Kölliker, Gegenbauer, Haeckel, van Beneden, Balfour stb. a tojást azonosították, olykép, hogy a tojásnál csak *laikus* számára beszélünk tojásfehérnyéről és tojássárgáról s nem mint a sejtneél protoplasmáról és sejtmagról, mert bár az elnevezés különböző: de az értelem mindkettőneél egy és ugyanaz. A fejlődéstanból tudjuk, hogy a termékenyítés: a sejtmag és az ondószál közösülésén alapszik, mely után a sejtmag vagy a tojásnál ennek sárgája előbb két, azután négy, nyolcz stb. részre bomlik, melyek a fejlődő ébrény csirasejteket képezik.

E bomlás a nemi nemzésnél csakis a termékenyítés után történik s azért oly nehéz a parthenogenesist megmagyarázni, mert *még ismeretlen az ok, mely a bomlást szüzies petékuél létrehozza.*

A t. olvasók meg lehetnek győződve, hogy az itt leirt dolgok nem eszmények s nem légből kapottak, hanem nagy tudósok

tankönyvciből vannak merítve, kivéven az anyaméh ondótáskájának működését, melyben még az anyaméh szüziés állapotában is, az ondófolyadékot sejtekkel együtt találjuk s miután ugyane sejteket a herepetében is találtam; azt hiszem, jogosult következtetésem, hogy ezek termékenyítésre szolgálnak s hogy ez az állításom igaz, a górcső segélyével bárki meggyőződhetik. Szegénységi bizonyítványnak tekintem azt, ha valaki állításomat a nélkül czáfolja, hogy megfelelő magyarázatot adna. Itt van az idő, elég anyagot találunk, hogy a tényekről meggyőződést nyerjünk.

Metzger Ede.

Lép és keret.

Nagy István urnak lapunk m. é. októberi számában megjelent cikkével kapcsolatosan, tapasztalataim alapján következőkkel egészítem ki az e tárgyban már részemről is elmondottakat.

Tény, hogy a méh bő mézhordás esetén épügy kiépíti a nagy, mint a kis keretet, de véleményem szerint a lépeket nem szabad tovább megtartani, mint legfeljebb 3 évig. — Az öregebb sejteket a moly is inkább támadja, a kikelő költés pedig mindig bennhagyja ingecskéjét, ezáltal a sejtek fokonkint kisebbednek s e miatt a költés nem fejlődhetik oly tökéletesen. Czikkiró ur, a mint koraiából kitünik, 4—5 évig is megtartja ugyanazon lépeket, a mit a fennebbi okokból nem helyeselek.

Hogy a nagy keretek rosszak volnának, nem tapasztaltam; még kevésbbé azt, hogy rosszabbak, mint a félkeret, legkevésbbé pedig azt, hogy rossz teelők. Csudálom, hogy az országos egylet vezérférfiai mind tévedtek volna abban, mikor azt mondották, hogy a nagy kereten a méh a legbiztosabban kitelel. Nálam tények bizonyítanak a nagy keretek mellett. Nehezek a kezelésben? Tessék elővenni a Mayer-féle keretvillát, vagy bármiféle más megfelelő eszközt. A nagy kereteken a költés a lehető legjobban terjed ki, a nép gyorsabban szaporodik, s a teelése is alkalmasabb. A nagy keretek ellen felhozott egyéb kifogásokra már feleltem előbbi cikkemben.

Prónay Albert.

A méhesből.

E hó elején már nálunk is annyira felmelegedik az idő, hogy ha eddig nem tehetjük, most meg kell tennünk a családok rendszeres átvizsgálását.

Meg kell győződnünk, hogy van-e anyja a családnak, van-e elég népe és kellő mennyiségű *megnemjegecsedett* méze, mert ezek egy méhtörzs kellő időre való kifejlődhetésének legszigorubb feltételei. Ezekben ha hiányt látunk, azonnal segitenünk kell meganyásítás vagy egyesítés és negyedrészen higitott méz nyújtásával. Ugy az anyásítást, egyesítést, mint az etetést csak az est beállta után végezzük; két előbbit azért, mivel ekkor a méhek sem oly ingerlékenyek s könnyebben barátkoznak meg, utóbbit pedig azért, hogy rablást nappali munkánkkal ne idézzünk elő.

Ezen kívül megfigyeljük a kaptár belsejét, meg a lépek minőségét s a hiányokon most segítnünk, hogy később a család munkásságát ne zavarjuk. Elavult fekete, vagy ferde lépeit most ideje kicserélnünk, nem pedig ősszel, mikor mézzel teltsége miatt a betelelés céljából nehezen is tehetjük. De a fiatal sejtekben több és fejlettebb méheket nevel a család, mint a vén fekete sejtekben.

A speculativ etetést e hó 10-ke tájt megkezdjük, mire a *legjobb anyával bíró* és kellő népü családokat szemelünk ki. Megjegyzem, hogy a speculativ etetésnél a sikert inkább biztosítja az anya jósága, mint a tulnépesség. Két naponként 50%-al higitott két decziliter mézet adunk akkor, ha fedelezett mézzel is rendelkezik a család, ellenben csak 30%-al higitjuk s két naponként három dlitert adunk. Az etetést egészen a főhordásig gyakoroljuk.

Az így népbén, illetve fiasításban felszaporított családokból könnyen fölsegíthetjük a gyengébbeket, hogy a kellő időre mézelő, vagy hogy rajzóképes családaink legyenek.

A ki tudja, hogy nálunk a főmézelés rendszeresen május 25-én elkezdődik, és tudja, hogy a méh fejlődésére, (hogy munkás legyen) 35 nap szükséges: az alkothat igen kitünő mézelő családokat . . .

A boldog emlékü Grand nézete teljesen egyezett az enyémmel, hogy »az egytaju méheknél is eltérő tulajdonságaikra találunk, mert míg az egyik rajzásban — mint az olasz — tünteti ki magát, a másik mézgyűjteményében akar inkább megfulladni.« S így nem adok igazat azoknak, kik azt mondják, hogy »nálunk 10 évből 9 rajzási év.«

Nem hiszem, hogy lenne gyakorlati méhesze e hazának, vagy mondjuk hazarésznek, a ki ne tapasztalta volna, hogy méhesében egy-egy család több mézet adott, mint hozzá hasonló néppel bírós más öt is. Nálam az ily törzsök »faj« felirattal jelöltettek s ha csalódtam: vagy a több generation átment átalakulás, vagy a kellő ellenőrzés hiányából történt.

Habár ez utobbi nem annyira a szűk havi rovatba tartozik, de mint időszerűt, méltónak véltem felemlíteni. Méltónak tartom azért is, mert balga eljárásnak tartanám azt, ha valaki a speculativ etetett családját mézelésre kényszeritené, még akkor is, ha öszses fiasításától fosztja meg. Mert ezen etetéssel a szaporitási hajlam annyira felingerlődik, hogy a fiasítás helyébe helyezett üres lépek szélére anyákat nevel.

De nézzük meg a fiasítással kellő időben felsegült családot, vajjon gondol-e mindjárt arra. Nem. Olyan ez, mint a szegény napszámosból lutri utján gazdaggá lett egyén. Azt se tudja meg-
lepetésében, mit tegyen a vagyonnal. A rajzási ösztön nyomorusága alatt nem fejlődött, fedetlen fiasítása alig van s így a rendszeres természeti előkészülődés hiányzik nála. Mit tesz tehát a nép? Természet adta tulajdonságánál fogva dolgozik: mézet gyűjt.

Ne legyünk tehát elfogultak, hogy egyik a rajzási rendszert okvetlenitse, míg a másik a mézeltetésben odáig rajong, hogy méheit gyepelön akarja a nektáros virágra vezetni, hanem számoljunk a természet hatalmas törvényével s ellene ne küzdjünk, hanem meg-
értve használjuk fel.

Zágoni József.

A méhészeti vándortanítók 1894. évi munkatervei.

(Jóváhagyva a nagyméltóságú földmivelésügyi m. kir. ministeriumnak 1894. évi márczius hó 7-én 8690. VI./1—6. szám alatt kelt magas rendeletével.)

i-ső kerület.

Vándortanító: *Tóth János*. Ideiglenes székhelye Sárospatak. F. évi július hó 1. napjától állandó székhelye Jászberény.

Működik: *Április* hó 19—20. Szeged (r. kath. tanítóképezde), 21. Szeged (győrszéki iskola), 23. Adorjánon, 24. Ó-Becsén, 25—26. Ada (földmives-iskola), 27—28. Baja (állami tanítóképezde). *Május* hó 4. Markoveczen, 5. Ulma, 6—7. Csakovár (földmives-iskola), 8. Petromány, 9. Zsebely, 10—11. Temesvár (állami tanítóképezde). *Junius* hó 4. Sistarovecz, 5. Kövesd, 7. Bakova, 8. Szilas, 9. Kepet.

Július hó 10. Gödöllő, 12. Dunabogdán, 13—14. Budapest (II. ker. szeretetházi igazgatónál), 16. Szolnok, 17. Kun-Szent-Márton, 18. Tisza-Kürtön, 19—20. Szegvár. *Augusztus* hó 22. Nagy-Kikinda, 23. Gattaja, 24. Vaszióva, 25. Jerszeg, 27. Orsova, 29. Vinga. *Szeptember* hó 11—12. Nagy-Körös (ref. tanítóképezde), 13—14. Félegyháza (áll. tanítóképezde), 15. Csongrádon, 17. Pahn, 18—19. Budapest (áll. tanítóképezde), 22. Pásztó. *Október* hó 8. Vinga, 9—10. Karánsebes (g. kel. román tanítóképezde), 12. Török-Becsce, 13. Pancsova, 15—16. Nagy-Szt.-Miklós (földmiv.-iskola).

Előadást tart: 31 község-, 7 tanítóképezde- és 3 földmives iskolánál.

II-ik kerület.

Vándortanító: *Abaffy József*. Állandó székhelye Szegszárd, Tolnamegyében.

Működik: *Április* hó 15. Polgárdiban (a gazdasági előadó-székhelyen), 16—17. Veszprém (minister urnak 55.738. IV.-11—12. sz. rendelete folytán), 18—19. Pápán (a földm. iskolánál), 20. Ihar-kuton (Véber Kálmán áll. seg. kölcsönös méhészete), 21. Devecseren, 22. Kis-Czell, 23. Jánosháza, 24. Z.-Erdőd, 25. Zirczen, 26. Kenesén. *Május* hó 14—16. Curgón, 17—19. Csáktornyán, 20—22. Sopron, 23—25. Győrött, 26—28. Pécsen a tanítóképző intézeteknél, a méheseknek újbóli felszerelése és berendezése mellett elm. és gyak. előadás. *Június* hó 11. Mohács, 12. N.-Nyárad, 13. Villány, 14. Baranyavár, 15. Dárda, N.-Márok, 17. Vörösmart, 18. Harsány, 19. Siklós, 20. Gyúd, 21. Görcsöny, 22, 23. Szabolcs. *Július* hó 12. N.-Kanizsa (Hütter Lajos áll. kölcs. méh. látogatásával), 13. Sz.-Mihály, 14. Zalaegerszeg, 15. Szt.-Gróth (Szücs Imre áll. seg. kölcs. méhészete), 16. Sümegh, 17. Tapolcsa, 18. Keszthely, 19. Szigliget, 20. Badacsony, 21. Kővágó-Órs, 22. Tihany, 23. Füred (Balaton). *Augusztus* hó 16. Sárvár, 17. Rábahidvég, 18. Körmend, 19. Csákány, 20. Szt.-Gotthárd, 21. N.-Ujvár, 22. Szt.-Elek, 23. Felső-Ór, 24. Léka, 25. Kőszeg, 26. Szombathely, 27. N.-Rákos (Csiszér András áll. seg. kölcsön. méhészete). *Szeptember* hó 15—16. Győr (tanítóképző intézetnél betelelést eszközöl), 17. Kapuváron (Gyulassy Gyula gazd. előadó székhelyén), 18. Csorna, 19. Csepreg, 20—21. Sopron (tanítóképző intézetnél), 22. N.-Márton, 23. N.-Czenk, 24. N.-Lövé, 25—26. Csáktornyán (tanítóképezde), 27—28. Curgón (tanítóképezde), 29—30. Pécs (tanítóképezde). Minden intézetnél a betelelés eszközölné. *Október* hó 11. Mosony, 12—13. Magyar-Óvár, 14. Szent-János, 15. Tarcsa, 16. Boldogasszony, 17. Barátfalu, 18. Zurány, 19. Rajka, 20. Orosvár, 21. Kocsász, 22. Kiliti (br. Jeszenszky István gazdasági előadó székhelyén).

Előadást tart: 66 községben, 5 tanítóképezdénél és 1 földmives-iskolánál.

III-ik kerület.

Vándortanító: *Valló János*. Állandó székhelye Léva, Bars-megyében.

Működik: *Április* hó 16—17. Bars-Endréd, 19—20. Deménd, 22—23. Kemencze, 27. Szirák, 29. Csécse. *Május* hó 2—3. Piliny, 4. Losonc, 5. Znio-Váralja (tanítóképezde), 6—7. Modor (tanítóképző), 10—11. Tejfalu. *Június* hó 19—20. Fűzes-Gyarmat, 23—24. Tótmegyer, 25. Alsó-Szücs, 27. Illava, 28. Létavaváralja. *Július* hó 2. Német-Lipese, 4. Közép-Reoncza, 6. Óhegy, 7. Németfalva, 11. Kereskény. *Augusztus* hó 20—21. Garanyfalu, 25. Felső-Galla, 26. Komárom, 27—28. Bácsfa, 30. Pozsony. *Szeptember* hó 2. Modor (tanítóképző), 3. Zmáváralja (tanítóképző), 5. Losonc (tanítóképző), 6. Videfalva, 11—12. B.-Endréd. *Október* 2—3. Deménd, 5. Kemencze, 7. Visk, 9—10. Kereskény, 15—17. Piliny. (Az utazással el nem foglalt időben kezelem, a megbizáshoz képest, a lévő tanítóképző méhtelepét s oktatom ez intézet növendékeit.)

Előadást tart: 25 községben és 3 tanítóképezdénél.

IV-ik kerület.

Vándortanító: *Rózsa János*. Ideiglenes székhelye Bábony, u. p. Miskolcz, Borsodmegye. F. évi május hó 1-től állandó székhelye Miskolcz.

Működik. *Április* hó 17—18. Kassa (r. kath. tanítóképezde), 19. Kazsu, 20. Perbenyik, 21. Som, 23. Beregszász, 24. Márók-Papi, 25. Vásáros-Namény, 26. Surány, 27. Tarpa. *Május* hó 17. Tarnóc, 18. Ungvár (g. kat. tanítóképezde), 19. Tiba, 21. Zavatka, 22. Strajnyán, 23. Homonna, 24. Szina, 25. Pesolina, 26. Papina. *Június* 4—5. Igló (áll. tanítóképezde), 6. Szepeshely (róm. kath. tanítóképezde), 7. Radács, 8—9. Eperjes (ág. ev. tanítóképezde), 11. Kaproncza, 12. Váradka, 14. Alacska. *Július* hó 5. Simionyi, 6. Jánosi, 7. Rimaszombat (földmives-iskola), 9. Tiszolcz, 10. Murány-Lehota, 11. Szalác, 12. Dobsina, 13. Aggtelek, 14. Szin, 16. Torna. *Augusztus* hó 8. Muzsaly, 9. Péterfalva, 10. Halmi, 11. Dobolcz, 13. Batarcs, 14. N.-Tarna, 15. Huszt, 16. N.-Szöllős, 17. Verbóc, 19. F.-Zsolcza. *Szeptember* 18. Szlatina, 20—21. Körösmező, 23. Mármaros-Sziget (áll. tanítóképezde), 25. Sárpatok (áll. tanítóképezde). *Október* hó 3. Ungvár (g. kath. tanítóképezde), 4. Bátfa, 5. N.-Kapos, 6. Vaján, 8. Pálocz, 9. Pályni, 10. Nagy-Mihály, 11—12. Berettő, 13. Abava, 15. Bodzás-Ujlak.

Előadást tart: 50 községben, 7 tanítóképezdénél és 1 földm.-iskolánál.

V-ik kerület.

Vándortanító: *V. Nagy Zsigmond*. Állandó székhelye Nagy-Szalonta, Biharmegye.

Működik: *Április* hó 11. Pap-Tamási, 12. Bihardiószeg (vinczellérképezde), 13. Székelyhid, 14. Asszonyvásár, 15. Vedres-Ábrány, 16. Bogyiszló, 17. Keetz, 18. Peer, 19. Ér-Endréd, 20. Ér-Körtvélyes, 21. Ér-Selind, 23. Nagy-Várad (gör. kath. tanítókép.), 24. Nagy-Várad (r. kath. tanítókép.) *Május* hó 15. Zimándköz, 16. Szentleányfalva, 17. Ménes-Gyorok (vinczellérkép.), 18. Arad (áll. tanítókép.), 19. Arad (gör. kel. tanítókép.), 20. Kurtics, 22. Szarvas (ágost. hitv. tanítókép.), 24. Kondoros, 25. Csorvás. *Június* hó 8. Debreczen (év. ref. tanítókép.), 9. Debreczen (m. kir. földm.-iskola), 10. Szathmár (r. kath. tanítókép.), 12. Nagy-Bánya (délután a kincst. főerdésznél), 13. Blidar (dél előtt Maár János kincst. erdőőrnel), 15. Vállaj, 16. Börvély. *Július* hó 11. Solymos, 12. Szilágy-Árdó, 14. Monó, 16. Hidvég, 17. Nagy-Derzsida. *Augusztus* hó 11. Földes, 12. Szovát, 13. Hajdu-Bagos, 14. Hosszu-Pályi, 15. Nagy-Léta, 16. Bagomér, 17. Ér-Selind, 18. Nyüved, 19. Kis-Marja, 20. Jákó-Hóddos, 21. Hegyköz-Kovácsi, 22. Hegyköz-Pályi. *Szeptember* hó 13. Debreczen (év. ref. tanítókép.), 14. Nagy-Várad (gör. kel. tanítókép.), 15. Nagy-Várad (róm. kath. tanítókép.), 17. Ugra, 18. Szeghalom, 20. Endréd, 22. Szarvas (ág. hitv. tanítókép.), 23. Szarvas (a méh-társaság méhtelege). *Október* hó 10. Bánkut, 11. Mező-Kovácsháza, 13. Magyar-Pécska, 15. Szemlak, 17. Kurtics, 18. Kis-Iratos, 20. Iortái-Nagy-Iratos, 21. Nagy-Varjas.

Előadást tart: 46 községben, 9 tanítóképezdénél, 1 földmiv.-iskolánál és 2 vinczellér-képezdénél.)

VI-ik kerület.

Vándorianító: *Ábend András*. Állandó székhelye: N. Enyed (Erdély).

Működik: *Április* hó 9. Felenyed (áll. kölcs.), 10. Felvincz, 11. Szászváros, 12. Algyógy (földm. isk.), 14. Déva (áll. tképezde), 16. Roskányon (m. évben mellőzött áll. kölcsön.), 18. Petrosény, 20. Hátszeg, 21. Russ, 22. Hosdát. *Május* hó 15. Gerend (állami kölcsönös másodsor), 16. Báld, 17. Puszta-Kamarás, 19. Bethlen, 21. Deés, 23. Szamosujvár (áll. kölcsönös és tanítókép.), 26. K.-Monostor (gazd. tanint.), 27. Torda (hol a gazd. egyleti méhteleg van készülöben). *Június* hó 9. Balázsfalva (tképezde), 10. N.-Szeben (tképezdek és földm.-iskola), 12. Nagy-Csür, 13. Medgyes (földm.-iskola), 16. Nagy-Galambfalva (másodizben áll. kölcs.), 18. Derzs (először áll. kölcsönös), 19. Földvár (földm.-iskola). *Július* hó 10. Maros-Ludas (áll. kölcs.), 11. Kerelő-Szt.-Pál (áll. kölcs.), 12. Maros-Vásárhely (állami kölcs.), 14. Szász-Régen, 15. Görgény-Szt.-Imre, 17. Vajda-Szt.-Iván, 19. Nyárad-Szereda. *Augusztus* hó 7. Bilak, 8—9. Besztercze (földm.-iskola), 11. Zsolna, 12. Raglán, 13. Román-Budak, 14. Sajó-Solymos, 15. Nagy-Sajó, 16. Teke, 18. Szt.-András. *Szeptember* 10. Déva (tanítókép.), 12. Algyógy (földmives-iskola),

A fennebbi kérdések közül bármelyik választható, sőt czeektől eltekintve is, figyelembe fog vétetni az oly munka, mely absolut beccsel bir.

A pályázatok idegen kézzel írva, jeligés levélkével ellátva, a méhész-egylet elnökségéhez küldendők be. Beküldés ideje 1894. november 1. A bírálat deczember 31-én fog közzététetni.

A közlésre alkalmas értekezések a M. K.-ben közöltetni fognak, de jutalom csak absolut beccsel bíró műre adatik.

Az erd. méh.-egylet 1894 jan. 28. tartott közgy. határozatából.

Turesányi Gyula,
alelnök.

Wieder József,
főtitkár.

Vegyesek.

— *A szamosujvári méhészkör* ujonnan épült díszes mintaméhésének felszentelése alkalmából, folyó év augusztus második felében nagyobb szabásu ünnepeket tervez. Az anyaegylettel is megtörtént a megállapodás, a mennyiben az ünnepélyek rendezése helyesléssel találkozott nála; egyszersmind, ugyanakkor egy Szamosujvárt tartandó méhész-vándorgyűlés rendezését teljesen magára vállalta. Az ünnepély össze lesz kötve vándorgyűléssel, kiállítással, népünnepélyvel s 3 napra van tervezve. Mindezek keresztüvitelére a kör kebeléből egy nagy bizottságot küldött ki *Esztégár* László ügyvéd elnöklete alatt, a mely bizottságnak működését, megállapodását, ugyszintén a részletes programmot időnként közölni fogjuk.

— *A szamosujvári vándorgyűlés* és méhészeti kiállítás iránt a vidéken is érdeklődés mutatkozik. *Prónay* Albert irodalmi munkásságáról is ismert méhésztársunk jelentette be, hogy a vándorgyűlésen felolvasást fog tartani.

— *A „Szepesi méhész-egyesület“* márczius 18-án tartotta meg alakuló közgyűlését. Elnöke: gróf Csáky Gyula; alelnökei: Kail László járásbíró és dr. Nagy Árpád; titkára: Spengel Emil tvszéki jegyző. A választmányi tagok száma 20, a megye legérdemesebb méhészei sorából.

— *A nem pipázó méhészeknek.* A mult évben ismertettük lapunkban a *Pinkert* József béga-szt.-györgyi tanító és méhész praktikus füstölőjét, melyhez tapló szükséges. E füstölő elterjedését a tapló nagyban beszerzésével járó nehézségek gátolták. Most arról

értesít Pinkert ur, hogy Filep János (postamester Korond) 5 kilós zsákokban szállít taplót 1 frt 50 krjával, utánvét mellett.

— **A vándortanitók uti programja.** Lapunk jelen számában közöltük a vándortanitók uti programjait, ugy, a mint előre megállapított. Az erre vonatkozó havi tudósításaink csak az esetleges változtatásokra fognak szoritkozni.

— **Ojtóviasz.** Jó ojtóviaszot nyerünk a következő módon: 5 sulyrész közönséges fehér szurkot lassu tűzön megolvastva, $2\frac{1}{2}$ rész sárga viaszot $1\frac{1}{3}$ rész velencei terpentint és $\frac{1}{2}$ rész fagygyut adunk hozzá. Ez utóbbiakat folytonos keverés közben. Miután a velencei terpentint is elolvadt, a tüzről azonnal félreveszszük s folytonos keverés közben kihülni hagyjuk. Ez az ojtóviasz rudakvagy tábla-alakokban szokott forgalomba jöni. — Igen jó faviaszt készíthetünk még a következő módon: 8 rész sárga viasz, 12 rész fehér szurok, $3\frac{1}{2}$ rész terpentint, 1 rész repczeolaj, $2\frac{1}{2}$ rész velencei terpentint lassu tűzön olvasztva, keverés közben kihülni hagyjuk. Ittis előbb a szurkot, azután a viaszt olvaszszuk föl, s a többi anyagokat egyenkint vegyítjük. A ki tetszetősebb szint akar adni a faviasznak, kevés kurkuma-gyökér port vegyitsen bele. Igen jó fakenőcsöt nyerünk még a következőképen is: 11 rész aszfaltot, $61\frac{1}{2}$ rész fekete szurkot olvasztuuk össze vasedényben s miután felolvadt, adjunk hozzá 60 rész sárgaviaszt, azután 55 rész vastag terpentint s ugyanannyi ürüfagygyut. Ha folyékony állapotban akarjuk használni, óvatosan és kis adagonként vegyitsünk bele spirituszt. A spiritusz hozzáadása előtt a tüzről félre kell venni az edényt és folyton keverjük, különben fölhabzik és kifut.

— **Milyen nehéz a méh?** Coon amerikai tanár mérései szerint átlag 10.652 méh nyom egy kilót, midőn nincs megrakodva. Hasty mérései szerint a mézzel megrakodott méh terhe a méhet sokkal meghaladja. Ő egy kilóban 10.286 méhet számlált (mielőtt megrakodott), de a mézzel visszatérő méhekből 4536 nyom egy kilót. (Schw. B. Ztg.)

— **9-es kaptárok.** A mai számunk hirdetési rovatában a 9-es kaptárokat, melyek megrendelésének ideje most van: melegen ajánljuk t. olvasóink, illetve a méhészkedő közönség figyelmébe. Megjegyezni kívánjuk, hogy egyik kiváló előnye e kaptároknak az

is, hogy nem okvetlenül kell őket méhesbe elhelyezni, hanem úgy, a mint vannak, bárhol feálltva, a kertnek diszére válik. Olcsósága pedig — kitünő szerkezet mellett — minden más kaptár hátrányára előnyös. A még rendelkezésre álló néhány darab elkelvén, ily árban többé nem kapható.

A szerkesztő postája.

Z. J. urnak helyt. A »Magyar Méh« márcziusi számában közölt, »Levél a szerkesztőhöz« című szép vers a »Méhészeti Közlöny« 1886. évi 7-ik számában jelent meg, ily cím alatt: »Levél a *Méhészeti Közlöny szerkesztőjéhez*« s avval a költő e lapok szerkesztőjét tisztelte meg. A mi szerény kaptárunkból jutott tehát a szomszéd kaptárba ez a csillogó nektár-csöpp, mely ott, a forrás megjelölése nélkül besejtetett. — **H. J.** urnak. A fenyőfakarók tartóssá tételére általában a rézgálicz-oldatot szokták használni. Ha 10—15%-os oldatban a meghegyezett karókat 24 óráig áztatjuk, azután kiszáritjuk, pár évvel tovább tart a karó a földben. Ujabban a Phenolzink oldatot használják cinkhamuval vegyítve. Ebből annyit kell mázolni a fára, a mennyit magába vesz. Az így kezelt karó háromszor oly tartós, mint a nem impregnált. — **K. G.** urnak. Karczag. Levélben tudósítottuk. Valószínűleg eltévedt. Egy kaptár 2 frt helyt. Méhészegyleti tagok részére az elnökség is közvetíti a kaptármegrendelést. — **P. A.** urnak Békés-Földvár. Az értesítés el fog menni. — **T. L.** urnak F.-Gyarmat. A kérdéses ismertetés nem jelent meg. Forduljon Sötérhez. — **K. Gy.** urnak Algyógy. Előjegyzésbe van véve. Mikorra küldjük? — **H. J.** urnak Szeged. Nem ajánlatos áloét keverni az ojtóviasz közé, azért, hogy a méhek el ne hordják, mert az áloé árt a méheknek. Egy kevés kőszén-kátrány, teljesen megfelel a czélnak és a fának sem árt. Az eszközökért forduljon Kiss Ernő, helybeli kereskedő céghez. — *Mézpergetőkről.* Kérdés intéztetett hozánk, hogy a közelgő mézidény alkalmából minő mézpergetőt ajánlunk? Jelezzük, hogy tekintettel sokoldalú előnyeire, az u. n. *Hungaria* mézpergetőt legmelegebben ajánljuk, melyet 10—12 frtért lehet beszerezni. Kapható Kolozsvárt Kiss Ernő vaskereskedésében. — De kitünő szolgálatot tesz a Máthé Mihály bádogos által készített mézpergető is, melynek ára 7 frt. Ez utóbbinál kitünő viaszolvasztó is kapható jutányos áron.

Szerkesztésért felelős ideiglenesen: **Bodor László.**
